

Vzgojna ura

Saša Dernač, OŠ Bizeljsko

Iz ideje učenca o vzgojnem krožku se je oblikovala zamisel o vzgojni uri. Ta ura je postala konkreten del vzgojnega načrta naše šole. Sprejeli so jo učenci, učitelji in starši. Ponuja nam čas, da se lahko pogovarjamo in skupaj poiščemo rešitev. Čas za pogovor postaja dragocen in predvsem pomemben del v vzgoji otrok.

VZGOJNI NAČRT V PRAKSI

O namenu in pomenu vzgojnega načrta smo se na naši šoli veliko pogovarjali in tudi kmalu komentirali, ko smo izvedeli za spremembe, ki nas bodo na tem področju doletele v bližnji prihodnosti. Tako kot vsako novost smo zaposleni različno sprejeli predlog novega dokumenta, ki se pripravlja na vzgojnem področju. Ponavadi so glasnejši tisti s slabimi izkušnjami, kar zadeva novosti, in to je razumljivo. To je pokazatelj, da uvajanje novih načinov, pravil, smernic in podobno najbrž ni najbolje načrtovano na področju šolstva pri nas. Nenadoma nova ideja, pogosto prinesena iz nekega drugega okolja, sicer zaradi potrebe, ki jo terja trenutna situacija, vendar premalo premišljena. In še en birokratski dodatek – tako razmišljamo zaradi že doživetih podobnosti ...

Ne pozabimo, da smo v osnovni šoli in že sama beseda »osnovna« pomeni, da morajo biti zadeve (predvsem za učence) na vseh področjih, tudi na vzgojnem, enostavne, jasne, izvedljive (ne le zapisane), z upoštevanjem doslednosti in enakopravnosti.

Vzgojni načrt pa je vsekakor dobrodošla pomoč, saj smo vzgojno področje dolgo časa preveč zanemarjali.

Z začetkom zbiranja mnenj, idej in predlogov, kako in na kakšen način bi delovali na vzgojnem področju na naši šoli, smo naleteli na zelo različna stališča, od tistih strogih, kjer so poudarjeni vzgojni ukrepi kot edino učinkovito sredstvo, do izredno liberalnih pogledov, kjer se hitro pozabi, kdo je odrasel in kdo otrok. Takšen razpon je bil predvsem pri starših in tudi učencih. Pri slednjih je bilo zaznati, da si želijo red in jasna pravila. Za kršitelje pa so zahtevali vzgojne ukrepe in kazni. Zanimivo idejo v anketi je predlagal učenec, in sicer vzgojni krožek za tiste, ki bi kršili pravila. Vzgojni krožek je sicer zanimiv predlog, ker pa gre pri krožkih predvsem za prostovoljno dejavnost,

verjetno ne bi bilo veliko vključenih, vsaj tistih ne, ki bi »potrebovali« to dejavnost.

VZGOJNI UKREP – VZGOJNA URA

Iz tega se je izoblikovala zamisel o vzgojni uri, ki smo jo poskusno uvedli že v lanskem šolskem letu. Zelo hitro se je razširila novica o vzgojni uri tudi med starši. Med pogovornimi urami je bilo zaznati, da jim ta ura pomeni opozorilo o tem, da je bilo otrokovo vedenje neprimerno. Večina staršev je reagirala v smislu odpravljanja težav. Vzgojna ura je tako postala aktivni del vzgojnega načrta, kot oblika vzgojnega ukrepa s poudarkom na pogovoru in tudi možnost učencev, da se zatečejo po pomoč ali le razgovor o težavah, ki jih imajo. Kar nekajkrat so me presenetili, ko so poiskali pomoč z obiskom te ure in pripovedovali o svojih težavah s sošolci. Predvsem so to učenci višjih razredov. Tako ta ura dobiva več pomenov, ni le vzgojni ukrep ob kršitvi pravil, temveč ena od možnosti za pogovor mladih, ki potrebujejo pomoč ali le nekoga, ki bi jih poslušal. Oblikovali smo nekaj smernic, ki vzgojni uri dajejo kontekst:

Vzrok in namen napotitve na vzgojno uro

Uro, ki je umeščena v urnik, obiskujejo po napotitvi učiteljev in drugih delavcev šole (tudi tehnično osebje):

- učenci, ki kršijo šolska pravila;
- učenci, ki imajo pogoste konflikte s sošolci in drugimi;
- učenci, ki imajo neprimeren odnos do ostalih;
- učenci in učitelji za pogovore in dogovore;
- učenci, ki zanemarjajo šolsko delo.

Namen vzgojne ure je predvsem pogovor o nastali težavi. V primeru ponavljajočih se kršitev pravil pa tudi dogovor o ukrepu (zapisan v vzgojnem načrtu). Občasno

bi pri teh urah lahko sodelovali tudi starejši učenci, kot mentorji učencem, ki imajo na vzgojnem področju pogostejše težave.

Vzgojno uro pa lahko obišejo tudi učenci, ki imajo kakršnekoli težave, potrebujejo pogovor, nasvet ali pomoč.

Postopek napotitve

V primeru, če učenec ne upošteva šolskih pravil, ga delavec šole lahko napoti k vzgojni uri. Ko učencu naroči, da se mora udeležiti vzgojne ure, zapiše ime in priimek učenca, datum dogodka in vzrok za napotitev. Učenec mora v istem tednu (najkasneje v naslednjem tednu), ko je napoten, obiskati vzgojno uro. Informacije o pogovoru, dogovoru ali vzgojnem ukrepu, učitelj, ki uro vodi, ustno sporoči razredniku. Razrednik odloči, kako bo ukrepal v naprej.

Potek vzgojne ure

V času vzgojne ure ima učenec priložnost razgovora o dogodku. Gre za obliko pogovora, po potrebi pa lahko uporabimo elemente mediacije, če sta vpletena dva ali več učencev. V primeru ponavljajočih se prekrškov, se učitelj in učenec dogovorita o vzgojnem ukrepu (po vzgojnem načrtu ali pravilniku). Pri vzgojni uri je lahko tudi skupina učencev, ki so bili napoteni zaradi istega vzroka. O težavi

razrednik takoj obvesti starše, kadar gre za hujše kršitve pravil oziroma se kršitve ponavljajo.

Vzgojno uro lahko vodi učitelj ali svetovalni delavec. Je stvar dogovora in pomembno je, da je umeščena v urnik.

ZAKLJUČEK

Kako sestaviti vzgojni načrt, da bo zares deloval in bo uporaben v praksi, je zelo pomembno izhodišče, ki ga moramo upoštevati pri njegovem oblikovanju. Veliko šol najverjetneje že uporablja določene vzgojne pristope, ki se jim zdijo najprimernejši in učinkoviti, le opisati in vključiti jih je potrebno v vzgojni načrt.

Dosedanje izkušnje kažejo, da je vzgojna ura eden od malo drugačnih načinov vzgojnega pristopa in ponuja nekatere konkretne rešitve. Ali je učinkovita, bo jasneje, ko bomo opravili evalvacijo le-te ob koncu šolskega leta. Morda bo s to metodo poskusil še kdo in bilo bi zanimivo primerjati ugotovitve in mnenja.

Zbiranje idej in predlogov staršev, učencev in učiteljev je ravno zato smiselno, ker izmed številnih že znanih, najdemo tudi nekaj novega in zanimivega, predvsem pa drugačnega od dosedanje prakse. In ravno to je pogosto motivacija za vse udeležence vzgoje in izobraževanja.

foto: Miha Brkovič